

Şərq poetikası və üslub nəzəriyyəsinin tanınmış tədqiqatçısı

Əlizadə Əsgərli

Filologiya elmləri doktoru

AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutu. Azərbaycan.

E-mail: alizade.asgerli@gmail.com

Quliyeva Məhirə Həmid qızı 1950-ci il may ayının 13-də Bakı şəhərində ziyalı ailəsində dünyaya gəlib. 1972-ci ildə BDU-nun Şərqşünaslıq fakültəsinin ərəb filologiyası bölməsini bitirib. 1973-cü ildə AMEA Əlyazmalar İnstitutunda əmək fəaliyyətinə başlayıb. 1984-cü ildə "Səkkakinin "Miftəhul-ulum" (Elmlərin açarı) əsərində ərəb ədəbiyyatının nəzəri məsələləri mövzusunda namizədlik, 2001-ci ildə "Klassik Şərq bələğəti və Azərbaycan ədəbiyyatı" mövzusunda doktorluq dissertasiyası müdafiə edib. Filologiya elmləri doktorudur. 2013-2017-ci illərdə "Orta əsrlər Azərbaycan ədəbiyyatı" şöbəsində işləyib. 2013-2017-ci illərdə "Füzulişünaslıq" sektorunun müdiri olub. 1992-ci ildən AMEA Nizami Gəncəvi adına Ədəbiyyat İnstitutunda çalışır. 2017-ci ildən "Erkən yeni dövr Azərbaycan ədəbiyyatı" şöbəsinə başçılıq edir.

Akademik İsa Həbibbəyli yazıb: "Şərqşünaslıq elmində, o cümlədən Azərbaycan şərqşünaslıq məktəbində filoloji aspektdə yaranan elmi əsərlərdə ənənəvi olaraq ədəbiyyat tarixçiliyi, mətnşünaslıq və mənbəşünaslıq istiqamətləri aparıcı olub Dünyada və Azərbaycanda şərqşünaslıq sahəsində müqayisəli ədəbiyyatşünaslıq üzrə də tədqiqatlar müəyyən dərəcədə inkişaf etdirilib. Lakin Orta əsrlərin struktur-poetika araşdırmalarından fərqli olaraq, XX əsrdə sistemli şərqşünaslıq elmi yarandıqdan sonra bu sahədə ədəbiyyat nəzəriyyəsi, poetika məsələləri müqayisədə ikinci cəbhəni təşkil edib."

M.Quliyevanın tədqiqatları Şərq poetikası və üslubiyyat nəzəriyyəsinin mühüm qaynağı olan bələğət elminin öyrənilməsinə, yəni akademik İsa Həbibbəylinin qeyd etdiyi kimi, müəyyən tənzimlənməsi məsələlərinə həsr olunub.

Ədəbiyyatşünas-alim 150-dən çox elmi məqalə yazıb. Əsərləri Bakı, Moskva, Strasburq, Türkiyə, Misir, Polşa, Pyatıqorsk, Özbəkistan, Mahaçqala, Ufa, Qazaxıstan və İranda nəşr edilib. Alim Şərq və Avropa ölkələrinin beynəlxalq konfranslarında aktual məruzələri ilə çıxışlar edib.

Məhirə Həmid qızı 17 kitabın və dörd həmmüəllif kitabının müəllifi, on cildə nəşr olunan dördüncü cild ("Elm", 2021), "Erkən yeni dövr Azərbaycan ədəbiyyatı (XVII-XVIII əsrlər)" kitabının məsul redaktorudur. "Klassik Şərq poetikası" adlı ilk kitabının (Bakı, "Yazıçı", 1991, 124 s.) redaktoru filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Məmmədəğa Sultanov, elmi məsləhətçisi filologiya elmləri doktoru Nəsim Göyüşov olub. 2 fəsildən ibarət olan kitabda Orta əsr Şərq poetikasının qaynaqları, bələğət və onun tərkib hissələri, Klassik Azərbaycan ədəbiyyatı və bədiiyyat, habelə, bədiiyyat və Azərbaycan ədəbiyyatı, təşbeh, onun növləri və təşbeh ədatları öyrənilib. "Orta əsrin bədii təfəkkürü və klassik Azərbaycan ədəbiyyatı (Füzuli yaradıcılığı əsasında)" adlı kitabın ("Ozan", 1996, 161 s.) da redaktoru, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru M.Sultanov, elmi məsləhətçisi filologiya elmləri doktoru Nəsim Göyüşovdur. Kitab ön söz, 3 fəsil və ədəbiyyatdan ibarətdir. I və II fəsillər 1991-ci il nəşrinin təkrarı, III fəsil isə "Orta əsr bədii təfəkkür sistemində Quranın yeri" adlı mövzudan ibarətdir. M.Quliyeva 1999-cu ildə "Klassik Şərq bələğəti və Azərbaycan ədəbiyyatı" monoqrafiyasını çap etdirib (Bakı, "Ozan", 1999, 320 s.). Kitabda ilkin qaynaqlar əsasında klassik bədii sistem, habelə, poetikanın nəzəri əsasları (bələğət, bəyan, məani və bədi) araşdırılıb, klassik ədəbiyyatda Qurandan faydalanmanın nəzəri-elmi və bədii-estetik əsasları izah və şərhini tapıb. Kitabın elmi məsləhətçisi akademik Vəsim Məmmədəliyev, elmi redaktorları filologiya elmləri doktoru Nəsim Göyüşov və professor İmamverdi Həmidov, rəyçiləri AMEA-nın müxbir üzvü Nüşabə Araslı, filologiya elmləri doktoru Məmməd həsən Qəmbərliidir.

M.Quliyeva öyrəndiyi problemlərin təkmilləşdirilmiş variantını 2008-ci ildə "Quran bələğəti və Azərbaycan ədəbiyyatı" kitabında nəşr etdirib (Bakı, "Nafta-press", 2008, 268 s.). Mahirə xanım kitabda Quran bələğətinin ecazkar gözəlliklərindən (ümumi özəllikləri, mənşəyi, söz möcüzəsi, önəmli xüsusiyyətləri, Allahın adları və vəsflərinə işarə, ayələrin birbaşa işlənməsi, təlim, təzmin, həll, işarə amilləri və s.), alınan dəyərlərin klassik Azərbaycan ədəbiyyatındakı bədii təzahürünü aydınlaşdırıb, milli ədəbiyyatşünaslığımızdakı yeni bir problemin qoyuluşunu müəyyənləşdirib. Tədqiqatın elmi məsləhətçisi akademik Vasim Məmmədəliyev, elmi redaktorları filologiya elmləri doktoru Nəsim Göyüşov, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Səadət Şıxıyeva, rəyçisi professor İmamverdi Həmidovdur.

Klassik Şərq bələğət sistemi ilə yanaşı, ilk öncə fəsil və sonra kitablar şəklində tədqiq olunan Quran bələğətinin ardıcıl şəklində öyrənilməsinin səbəbini Mahirə xanım belə izah edir: "Klassik Şərq poetikası Quranın özəllik və üslubundan yarandığı kimi, Quranın əsrarəngiz düzənini də ecazkarlıq zirvəsini bu poetika sırasındadır. Bu səbəb və nəticə ədəbiyyat tarixinin gedişatı və gedişat özəlliklərinin Azərbaycan ədəbiyyatı tarixində yerinin müəyyənləşməsində də özünü göstərir".

Alim zaman keçdikcə problem mövzularının tədqiqat hüduqlarını genişləndirib. 2010-cu ildə "Şərq poetikasının əsas kateqoriyaları" adlı monoqrafiyasını çap etdirib (Bakı, "Maarif", 2010, 400 s.). Əsər N.Göyüşovun ön sözü, giriş, 3 fəsil və 3 hissədə, son söz, qeydlər, bibliografiya, rusca, ingiliscə və ərəbcə xülasədən ibarətdir. İşin annotasiyasında deyilir: "Kitabda yüksək elmi-nəzəri əsaslara və böyük tarixi-mədəni ənənələrə söykənən üç aparıcı poetologiya sistemi arasında (hind, yunan-Avropa və ərəb-müsəlman) öz zənginliyi, zərifliyi və dərin bədii-estetik məzmunu ilə seçilən Şərq poetikası – bələğət elminin əsas kateqoriyaları və bədii-üslubi fəndləri tədqiq edilir. Azərbaycan ədəbiyyatının mənsub olduğu bu poetologiya məktəbi müasir elmi-nəzəri tələblərə cavab verən bir sistemdir. Bəyan, məani və bədi adlı bölmələri əhatə edən həmin kateqoriya və fəndlər islam sivilizasiyası məkanında təşəkkül tapan ədəbi

təfəkkürün tipini şərtləndirən bütöv bir sistem kimi dəyərləndirilir. Klassik Azərbaycan ədəbi nümunələri üzərində araşdırılan Şərq poetika nəzəriyyəsi ona xas kateqoriyaların milli bədii özünəxas sistemində tutduğu yeri və onun bədii-estetik əhəmiyyətini müəyyənləşdirməyə imkan yaradıb."

Kitabın mündəricatını Bələğət və Orta əsr Şərq poetikası, Quran bələğəti və Klassik Azərbaycan ədəbiyyatı, bələğət, onun təkamül yolları və qaynaqları, bələğət və onun tərkib hissələri, söz incəlikləri və ya ləfzi sənətlər, məna incəlikləri və məna gözəllikləri, bəyana daxil olan poetik vasitələr, bədiiyyat və məna gözəllikləri, habelə, Quran və bələğət: bədiiyyat və klassik Azərbaycan ədəbiyyatını təşkil edir.

Nəşrin elmi redaktoru və məsləhətçisi filologiya elmləri doktoru Nəsim Göyüşov, rəyçiləri akademik Hüseyn Əhmədov və filologiya elmləri doktoru Kamil Allahyarovdur.

Mahirə xanımın aktual olan "Ərəb-müsəlman klassik ədəbiyyatşünaslığına giriş" monoqrafiyasında (Bakı, "Elm və təhsil", 2015, 248 s.) islam Şərqində mövcud olan ədəbiyyatşünaslıq elminin qaynaqları, onun yaranma və inkişaf mərhələləri təhlil olunub. Müəllif yunan-Avropa nəzəri formulları ilə müasir elmi-metodoloji yanaşma əsasında Şərq nəzəri konsepsiyaları və poetik qalıbları arasında uzlaşma, əlaqə qurmağa çalışıb.

Əsərin birinci fəslində İslam Şərqində ədəbiyyatşünaslıq elminin yaranma və inkişaf yolu, ikinci fəslində Səkkaki və onun sələflərinin əsərlərindəki klassik ədəbiyyat nəzəriyyəsi və poetika elminin qoyuluşu, elmi təhlilləri nəzərə çatdırılıb. Əsərin üçüncü fəslində isə Qurani-Kərimin bələğət və üslubunun Şərq xalqlarının ədəbi irsinə təsiri öyrənilib. Rus dilində olan kitabın elmi redaktoru professor Nəsim Göyüşov, professor Fəridə Əzizova, rəyçiləri professor İmamverdi Həmidov və professor Nəsrulla Məmmədovdur.

"Aşiq yaradıcılığı və dastanlar Şərq poetikası və islami dəyərlər baxımından" kitabı (Bakı, "Elm və təhsil", 2016, 404 s.) Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Elmin İnkişaf Fondunun təşəbbüsü və maliyyə dəstəyi ilə yazılan Qrant layihəsidir. Nəşrin elmi məsləhətçisi Əməkdar elm xadimi, professor Məhərrəm Qa-

sımlı, redaktoru Əməkdar elm xadimi, professor Qəzənfər Paşayev, rəyçiləri filologiya elmləri doktoru Nəsim Göyüşov və filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Səadət Şıxıyevadır. Kitabın ön sözü, "Dastanlar və aşiq yaradıcılığında islami dəyərlər", "İslam və Quran", "Aşiq yaradıcılığının poetikası" adlı fəsilər və son sözdən ibarətdir. "Kitabda klassik aşiq yaradıcılığı və dastanlar Şərq poetikası və islami dəyərlər baxımından təhlil edilir. Aşiq şeirinin ənənəvi cəhətləri indiyədək fərqli yönərdən öyrənilsə də, mövzu Şərq poetikası müstəvisində ilk dəfə olaraq araşdırılıb. Mahirə Quliyeva ilk dəfə problemi Quran və islami dəyərlərin aşiq şeiri və dastanlardakı inikasına, bu günə qədər tədqiqat predmeti olmayan bir sıra Şərq poetik qalıblarının tədqiqinə yönəldib.

M.Quliyevanın "Quran və Azərbaycan ədəbiyyatı (XIV-XVI əsrlər)" monoqrafiyası İran İslam Respublikasının Azərbaycandakı Səfirliyinin Mədəniyyət Mərkəzi tərəfindən nəşr olunub. Nəşrin elmi məsləhətçisi akademik Vasim Məmmədəliyev, elmi redaktorları filologiya elmləri doktoru Nəsim Göyüşov, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Səadət Şıxıyeva, rəyçiləri professor İmamverdi Həmidov, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Siracəddin Hacıdır. Kitab giriş, 4 fəsil, əlavələr, qaynaqlar, ədəbiyyat və xülasədən (ərəbcə və ingiliscə) ibarətdir.

Bu kitab "Quran bələğəti və Azərbaycan ədəbiyyatı" (2008) kitabının təkmilləşdirilmiş nəşridir. Kitab "Quran motivlərinin Azərbaycan ədəbiyyatında inikası" adlı dördüncü fəsil əlavə edilib. Əsərdə ilkin qaynaqlar əsasında Quran bələğətinin ecazının özəllikləri, buradan doğan dəyərlərin klassik Azərbaycan ədəbiyyatına nüfuzu, xüsusilə, Quran bələğətindən gələn bədii ifadə vasitələrinin XIV-XVI əsr anadilli Azərbaycan ədəbiyyatında təzahür formaları faktik materiallar əsasında araşdırılıb (Bakı, "Elm və təhsil", 2016, 305 s.).

"Azərbaycan ədəbiyyatı ərəb-müsəlman nəzəriyyəsi kontekstində" adlı məqalələr toplusu Mahirə xanımın biricildiyidir, daha doğrusu, çoxcildliyindən birincisidir ((Bakı, "Elm və təhsil", 2017, 554 s.). Kitabın elmi redaktorları filologiya elmləri doktoru Nəsim Göyüşov, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Səadət Şıxıyeva, rəyçisi filologiya üzrə fəlsəfə doktoru Siracəddin

Əhmədovdur. Kitabda müəllifin 2000-ci ildən sonra yazılmış məqalələri toplanıb. Buraya məqalələrlə yanaşı, rəylər, dəyərləndirmələr, son dövrdə nəşr olunmuş kitabların xülasələri də aiddir.

Ədəbiyyatşünas-alimin birinci cildində "Quran ecəzi və Azərbaycan klassik ədəbiyyatı", "Azərbaycan ədəbiyyatşünaslığının nəzəri problemləri bu günün işığında", "İslami Şərq şeiri incələmələri", "Aşiq yaradıcılığı klassik ənənələrin qovşağında", "Erkən yeni dövr Azərbaycan ədəbiyyatına bir nəzər", "Məhəmməd Füzuli-500", "Xarici dildə dərc olunan məqalələr", "Son dövrlərdə nəşr olunmuş kitabların xülasələri" başlıqlı bölmələr əksini tapıb.

Hər bir məqalənin sonunda rusca və ingiliscə xülasələr də özünə yer alıb.

Mahirə xanım 2018-ci ildə bir kitab da – "Yazdım ki, izim qalsın" toplusunu çap etdirib (Bakı, "Elm və təhsil", 2018, 104 s.). Kitab görkəmli ədəbiyyatşünas-alim və yazıçı Mir Cəlal Paşayevə həsr edilib. Müəllif bu kitabı professor Mir Cəlal Paşayevin yaradıcılıq evinə kiçik hədiyyə hesab edir. Mətnlər həm Azərbaycan, həm də rus dillərində verilib. Giriş, "Klassik ədəbiyyatın həqiqi varisləri", "Mir Cəlal Paşayevin "Gül bəsləyən qız hekayəsinin hekayəti" və rus dilində tərcüməsindən ibarətdir. Kitabın redaktoru filologiya elmləri doktoru, professor Şirindil Alishanlıdır.

"Molla Pənah Vaqif irsi xalq yaradıcılığı ilə klassik poeziyanın qovşağında" kitabının (Bakı, "Elm və təhsil", 2018, 218 s. Azərbaycan, rus və ingilis dillərində) ön sözü müəllifi və elmi məsləhətçisi akademik İsa Həbibbəyli, redaktoru Əməkdar elm xadimi, professor Qəzənfər Paşayev, rəyçiləri filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Səadət Şıxıyeva, filologiya üzrə fəlsəfə doktoru, dosent Siracəddin Hacıdır. Kitabda M.Quliyevanın Azərbaycan, rus və ingilis dillərində "Vaqif irsi xalq yaradıcılığı ilə klassik poeziyanın qovşağında" adlı geniş məqaləsi və ədəbiyyat siyahısı verilib. Müəllif Vaqif yaradıcılığının klassik poeziya və folklor ənənələri ilə kəşifən məqamlarını aydınlaşdırıb.

Ön sözü akademik İsa Həbibbəyli, redaktoru Əməkdar elm xadimi, professor Qəzənfər Paşayev, rəyçisi akademik Vasim Məmmədəliyev olan "Nəsimi və "söz" kitabında (Bakı, "Elm və

təhsil”, 2019, 160 s.) müəllif “Klassik ədəbiyyatda insanın kamilləşməsində önəmli yeri olan Sözü dəyərləndirilib. Nəsimi sözünün mənə qatları, bu günə qədər tədqiqat obyektı olmayan bir neçə Şərq poetik fiquru öz təhlilini tapıb”.

Akademik İsa Həbibbəylinin “Böyük ideal-lar şairi” adlı ön sözündə dövlət sərəncamları əsasında Nəsimi poeziyasına olan diqqət və qayğı, habelə, İmadəddin Nəsimi irsinin Şərq və dünya ədəbiyyatındakı yeri və mövqeyi gös-tərilib. Giriş hissəsində Nəsiminin anadilli poe-ziyasından, onun sənətkarlıq xüsusiyyətlərindən söz açılıb. Birinci fəsilə “Söz və əxlaq”, Nəsi-minin “Söz” rədifli qəzəli təhlil predmeti olub. İkinci fəsil genişdir. Bu fəsilə Nəsimi sözünün poetikası, başqa sözlə, ləff və nəsr, təfriq, tənə-süb və muraatun-nəzir, istifhəm, touzi, təkrir, radus-sadr aləl-əcz, əks, təbdil, həll, işarə, təş-beh, zikr, tıbaq kimi bədii ifadə vasitələri araş-dırılıb və yığcam nəticə verilib. Kitab “Nəsimi ili” münasibətlə çap edilib.

“Введение в классическое арабо-мусуль-манское литературоведение” “Ərəb-müsəl-man klassik ədəbiyyatşünaslığına giriş” (“На основе “Мифтах аль-улум”) kitabı (2018) 2015-ci ilin nəşri olub təkmilləşdirilmiş variant-dır. Rus dilindədir. Kitab xarici “LAMBERT Akademik Publishing” nəşriyyatının istəyi ilə nəşr edilib.

“Ağlaya-ağlaya gülən şairlər” kitabı AMEA Məhəmməd Füzuli adına Əlyazmalar İnstitutu-nun nəşridir, tərtibat kitabıdır, müəllifi Əkrəm Bağirovdur. Dəxil, Qumri, Raci, Sərraf, Şükuhi, Şüai, Nəbati, Fəqir, Dilsuz, Aciz, Pürqəm və Razinin mərsiyə, qəzəl, qəsidə, saqınamə, mü-rəbbə, tərkibbənd, müxəmməs, müstəzad və gə-rayılırlardan seçmələrdir. Mətnin transfoneliterasiyası Əkrəm Bağirov, Arif Ramazanov, Fər-ruх Fərmanov, Nazim Rizvan və Mahirə Quli-yevanıdır, nəşrin redaktoru Məmmədəğa Sul-tanovdur.

M.Quliyevanın Molla Pənah Vaqifin 300 il-lik yubileyinə həsr edilmiş kitabı (2020) ingilis və rus dillərindədir (“LAMBERT Akademik Publishing” çap edib).

Mahirə xanımın “Mən kiməm... Milli kimli-yim və mənəvi zənginliyim ədəbiyyatda” kitabı Mahirə Həmid-Əfşan Quliyeva” imzası ilə nəşr olunub (Bakı, “Elm və təhsil”, 2020, 280 s.).

Kitabın elmi məsləhətçisi və redaktoru akade-mik İsa Həbibbəyli, rəyçisi akademik Muxtar İmanovdur.

Kitab akademik İsa Həbibbəylinin “Mahirə-70” münasibəti ilə yazılmış “Poetika ağırlıqlı ədəbiyyatşünas” məqaləsi ilə başlayır.

Kitabda Şərq-Qərb filosoflarının əxlaq haq-qında fikir müxtəlifliyi müqayisəli şəkildə elm müstəvisinə çıxarılır, insanın fəzilət və düşün-cəsinin təmsilçisi kimi çıxış edən söz, Quran bəlağəti və İslam mədəniyyətinin ruhu ilə for-malaşmış kəlam və onun mənə qatları ədəbiyyatda, xüsusilə klassik ədəbiyyatın gedişində öz əksini tapır. Əxlaq və xilqətin kamilləşmə yönələri, əxlaqi-tərbiyəvi motivlər və ədəbiyyat-da varislikdən söz açılır.

Müəllif eləcə də “Ağıla və qəlbə işıq saçan sözlər”, “Həzrəti Məhəmmədin (s.a.s.) hikmət xəzinəsindən örnəklər (1500 hədis)”, “Atalar sözləri”, “Elin yaddaşı. Dilin yaddaşı” haqqında milli kimlik təfəkkürünü əks etdirən kəlamdan bəhs edir.

Kitabın birinci fəsilində “Söz sənətinin ide-ya-estetik tərbiyədə rolu”, ikinci fəsilində “Bədii söz və mənəvi dəyərlər” mövzusu araşdırılıb, üçüncü fəsilində isə professor İmamverdi Həmi-dovun, professor Paşa Kərimovun müəllif haq-qında məqalələri, Namiq Hadinin qəzəli və mə-qaləsi verilib.

M.Quliyeva bu il “Füzuli zirvəsi və Vaqif başlangıcı” adlı monoqrafiya da çap etdirib (Bakı, “Elm və təhsil”, 2021, 224 s.). Kitabın elmi məsləhətçisi və redaktoru akademik İsa Həbibbəyli, rəyçisi filologiya elmləri doktoru Ataəmi Mirzəyevdir.

Kitabda Füzuli bədiyyatının bəzi incə mə-qamları, füzuliyana poetik vasitələr izah olun-muşdur. Müəllif yazır: “Poeziya tariximizdə Füzuli məktəbindən sonra yeni dövr Vaqiflə başladığı üçün hər iki şairin yaradıcılıqlarında kəşifən və kəşifməyən məqamları izləmək baş-lıca amalımız olsa da, əsərin yazılması 44 gün-lük müharibə dönməsinə düşdüyü üçün, ən əsası Vaqifin Qarabağ xanlığının xarici siyasətini iş-tiqamətləndirmə və möhkəmləndirməsində əvəzsiz xidmətləri olduğundan şairin təkca yaradıcılığından deyil, həyatından, Qarabağdakı xidmətlərindən də söz açmağı qarşımıza məq-səd qoyduq”.

Mündəricat, Ön söz, “Füzuli zirvəsi”, “Mol-la Pənah Vaqif – ömür yolu”, “Vaqif irsi xalq yaradıcılığı ilə klassik poeziyanın qovşağında” adlı bölmələrdən ibarət olan kitabın sonunda rus, ingilis dillərində annotasiya və müəllifin nəşr olunmuş kitablarının siyahısı verilib.

Tanınmış ədəbiyyatşünas-alim Mahirə Quli-yeva elm və tədris sahəsində yorulmadan çalışır. Onun 15 ildən artıq pədaqoji təcrübəsi var-dır. Bakı Dövlət Universitetinin Şərqşünaslıq fakültəsində Ərəb ədəbiyyatından dərş deyib, 2002-ci ildən Azərbaycan Beynəlxalq Universi-teti Şərqşünaslıq kafedrasının dosenti, 2003-cü ildən Regionşünaslıq fakültəsinin Şərqşünaslıq kafedrasının müdiri, 2005-ci ildən ABU nəz-dindəki özal orta məktəbin müdiri, 2007-ci il-dən isə Regionşünaslıq fakültəsinin dekani və-zifəsində çalışıb. Eyni zamanda Xarici Dillər Universitetinin “Regionşünaslıq” fakültəsində ərəb dilini, İSU-da isə ərəb ədəbiyyatı və ixtisas kurslarını tədris edib.

Mahirə Həmid qızı Quliyeva ölkəmizdə və xaricdə keçirilən elmi konfranslarda fəal iştirak edir. Bu baxımdan alimin “Klassik Şərq ədəbiyyatşünaslığının terminologiyası” (Bakı, 2012, 14-15 noyabr); “Nizami Gəncəvinin münacatla-rına ümumi baxış” (Bakı, 2013, 27-28 iyun); “Mifтах аль-улум” как логическое завершение в изучении теории литературы Востока” (Bakı, 2014, 15-16 dekabr); “Bədii ədəbiyyatda mükəlimə” (Bakı, 2014); “Mifтах аль-улум”

– в комментариях и в дальнейших перера-ботках” (Bakı, 2015, 22-24 may); “Mifтах аль-улум” Сираджаддина ас-Саккаки – цен-ный источник по теории литературы “Пробле-мы востоковедения”. ГВНУ “Академия наук Республики Башкортостан”, 2015 ГАУРБНИК “Башкирская энциклопедия”, 2015. Редакция журнала “Проблемы восто-коведения”; Nizaminin “Sirlər xəzinəsi” və Quran. International Conference of Nizami Ganjavi. March 2018, 12. Iran, Tabriz, Rafiq Yusifoglu-nun yaradıcılığında cocuq şeirləri (“Nağil qapısı” kitabı əsasında. VI Uluslararası çocuk və gençlik edebiyatı sempozyumu bildiri-leri: 18-19 Ekim 2019. Bakü-Azerbaycan) mövzusunda məruzələri qiymətlidir. Mahirə xanı-mın kitabları Azərbaycan və rus dillərində, məqalələri isə Azərbaycan, rus, fars, ərəb və in-gilis dillərində çap olunub. Qeyd etdiyimiz ki-mi, M.Quliyeva 17-dən artıq kitabın, 150-dən çox elmi məqalənin, xeyli tərtibat kitabı, proq-ram və metodik vəsaitin müəllifidir. O, gənc alimlərin kədr potensialının gücləndirilməsində fəal iştirak edir.

Bu il hörmətli Mahirə Həmid qızı Quliyeva-nın 70 yaşı tamam olur. Bu münasibətlə biz ins-titut rəhbərliyi və kollektivi adından onu – ta-nınmış yubilyarı ürəkdən təbrik edir, ona möh-kəm cansağlığı və səmərəli elmi fəaliyyət arzu-layırıq.